

Miguel de Unamuno

Günlükler

Türkçesi: A. Burak Zeybek

Birinci Defter

Her tür dünyevi bilgeliđi, insana ve kendine dair hissettiđin hořnutluđu tamamen bir kenara bırak.

* *

Özgürlüđün gizemi, düşünümsel bilincin ve mantığın gizeminin ta kendisidir. İnsan doğanın bilincidir ve gerçek özgürlüğü inayete özlem duymaktan geçer. Kim ki Tanrı'nın inayetine nail olur ve bu sayede kurtuluşa erer, o kişi özgürdür.

* *

Hakikati aramak gerekir, yoksa şeylerin nedenini değil; hakikat ise tevazuyla aranır.

* *

Ben Munitibar'dayken ve kafam Ceferina'nın* doğum yapmasıyla meşgulken yola çıktım ve tek yapabildiğim dua etmek oldu. Bu zorlu sınavda boş öğretilerim hiçbir işime yaramıyordu ve

---

* Unamuno'nun eşi Concha'nın kızkardeşi, aynı zamanda Avelino Lizarraga Ezenarro'nun eşi.

dua, yakarışlarımıza kulak veren Tanrı Baba'nın hakikatinin şehadetini gibi yüreğimin dibinden fıskırdı. Kulaklarım içimde konuşan sese sağır olduğundan, kendi şahadetimi kendim de anlamadım. Geçmişten gelen bir tat, eski bir kalıntının kendiliğinden dirilişi... Psikolojinin inceliklerinde bin türlü mantıklı açıklama arıyor ve imanın itkisiyle içimde beliren hakikati görmeyi reddediyordum. Çünkü o anda yakınım için dua ediyordum; Sen'in önünde, tek başıma, içimde boş bir zafer hissi veya kendimden hoşnutluğun gölgesi dahi olmadan, özgecilik adı verilen ama aslında komediya ve yalandan başka bir şey olmayan o duygu olmadan...

* *

Leopardi, Amiel, Obermann...

* *

Karmaşa.

Kabuğun yırtılması ve içindekilerin saçılması. O zamanlar, bu kabuğun günahın, özellikle de kibrin kabuğu olduğunu ve ruhu çıplak koyanın tevazu olduğunu bilmiyordum. Bu karmaşanın Hıristiyan merhameti olduğunu da anlamıyordum. Kendine dönen her insanın herkes için dua ettiğini ve ortak bir duada birleşen herkesin tek bir ruh olacağını... İsa olarak ölmek diğerleriyle karışmak ve birbirinin ruhuna dokunmayı başarmak demektir. Doğüstünün üst-insanı için söylenen her şey bir çeşit izzetten, ermişin, ebedi inayetin krallığındaki izzetinden başka nedir ki? İnsan için doğallaşmak sade ve Hıristiyan olmaktır; doğayı insanlaştırmak ise doğanın içinde Yaratan'ı görmek, doğayı O'nun yaşayan şarkısı yapmaktır. Şeylerin bu sesi, bu sessiz şarkı, göklerin ve yerin Tanrı'nın izzetini anlattığı ilahi ezgiden başka bir şey değildir.

* *

Mantiğımla, mantıklı bir Tanrı arıyordum ki salt bir fikir olduğu için gittikçe belirsizleşiyordu... Böylece, Hiç-Tanrı'ya götüren panteizme ve her tür boşluk duygusunun kökü olan saf bir olaycılığa* ulaşıyordum. İçimizde yaşayan ve kendini bize kibirli boş kavramlarla değil merhametiyle gösteren Tanrı'yı hissetmiyordum. Ta ki kalbime seslenene ve beni ölüm korkularına gark edene kadar.

* *

Kendini tanı.

"[...] Ama sizi kendilerinden söz ederken duysalar, asla, Rab bizi aldatıyor ya da bu yalandır diyemezlerdi. Zira onlar için, sizin onlar hakkında söylediklerinizi duymak, kendini tanımaktan başka bir şey midir?" (Aziz Augustinus, *İtirafılar*, X, 3.)

* *

Spinoza'nın, özgür insanın ölüm hariç her şeyi düşündüğünü, çünkü hayatının ölümün değil hayatın kendisinin istiğrakı olduğunu söyleyen önermesini fark etmişim.

Ruhta ve hakikatte özgür insan olmaya ulaşmak için insanın kendisini köle kılmasının gerekli olduğunu ve köle olurken de Hayat'ın kendisi hakkında, Mesih İsa hakkında istiğraka dalarak yaşamayı mümkün kılan özgürlüğü Rab'dan istemesi gerektiğini anlamamışım.

* *

Uzun zaman boyunca çalışma odamda iki resim oldu: Biri Spencer'ın bir portresi, diğeri de kendi yaptığım, Homeros'un

---

* Fenomenizm.

bir portresi. Homeros'un portresinin altına *Odysseia*'sından şu mısraları kopyalamıştım: "Tanrılar, insanların yıkımını kurgular ve uygular ki, gelecek kuşakların, şarkısını söyleyecekleri bir şeyleri olsun." Bütün manevi cevheri ve güzelliği öldüren boş putatapar zihniyetin, kısır estetikçiliğin damıtılmış özü...

* *

Mantık ile hakikat arasındaki fark hakkında defalarca yazdımsa da, tam olarak anlamadım... Aşağıda, yaşadığımız şu dünyada, Tanrı'nın bize reva gördüğü kavgalarda haklı çıkmayı başarıyoruz ama hakikat, istikrar ve huzurdur.

* *

Tanrı nasıl ki üreme ve beslenmeyi görev olarak değil de kendi isteğimizle yapmamız için zevkli kıldıysa, sanat ve bilim çalışmalarını nihayete erdirebilmemiz için de bunlara boş bir izzet zevki ekledi. Ama nasıl ki, bu tensel zevk, bu kösnüllük birçok kişinin ölüm nedeni oluyorsa, bu zihinsel zevk de, zihnin kibriyle beslendiğinde ölüm nedeni olur. Gözlerini Tanrı'nın izzetine ve hizmetine dikerek çocuk yetiştirene ne mutlu! Tanrı'nın izzeti ve yakınının iyiliği için düşüncelerini insanlara ulaştırana ne mutlu!

* *

Tevazu sayesinde sade insanların bilgeliğine erişilir. Bu, kendisiyle ve dünyayla barış içinde, mantıktan değil hakikatten destek alarak Tanrı'nın huzuru içinde yaşamayı bilmektir...

* *